

Kvinnors röst behövs - om boende och transporter

Varför?

Rätten till bostad är en mänsklig rättighet vilket stadgas i Artikel 25:1 i **FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna 1948** samt fastställs i 1 Kap. § 2, **Sveriges regeringsform**: Det skall särskilt åligga det allmänna att trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt att verka för social omsorg och trygghet och för en god levnadsmiljö. En hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer ska främjas.

Den europeiska jämställdhetsdeklarationen 2006:

"Artikel 19 - Bostäder

1. Undertecknaren erkänner rätten till bostad och slår fast att tillgång till en bostad av god kvalitet är ett av människans mest grundläggande behov och avgörande för individens och hans eller hennes familjs välfärd.
2. Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män ofta har specifika och olika behov när det gäller bostäder som måste beaktas fullt ut, inklusive följande omständigheter: a) kvinnor har i regel lägre inkomst och mindre resurser än män och behöver därför bostäder som de har råd med. ...."

Artikel 21 - Säkerhet och trygghet.

Undertecknaren erkänner varje kvinnas och mans rätt till personlig säkerhet och rörelsefrihet och inser att dessa rättigheter inte kan utövas fritt eller på lika villkor, vare sig i den privata eller offentliga sfären, om kvinnor eller män är utsatta för fara eller om de känner sig otrygga."

Swe Q har analyserat hur internationella åtaganden och Sveriges rikets lag i dessa hänseenden tillämpas i praktiken och sett **nödvändigheten av att göra rekommendationer avseende kvinnors boendesituation och transportbehov**. Ett jämställt transportsystem måste skapas relaterade till boende, arbetsmarknad, professionell utveckling och ett aktivt samhällsdeltagande.

Swe Q
Sveriges Quinnoråd

National Council of Women in Sweden
Tankesmedja på kvinnors villkor

Swe Q;s Rekommendationer

1. Implementera lagar, deklARATIONER och konventioner som stadgar att bostaden är en mänsklig rättighet

Erbjud hyresrätter till rimliga priser. Minska bostadskostnaderna. Skatte-och subventionsvillkoren ska vara likvärdiga oavsett upplåtelseform. De dolda subventionerna till ägande måste bort. Vid all planering och innan beslut fattas ska det göras jämställdhetskonnekvensanalyser. Miljökonsekvensanalyser ska göras för en hållbar energiförsörjning.

2. Implementera kommunernas bostadsförsörjningsplaner

Bostadsförsörjningsplaner måste levandegöras i enlighet med nuvarande lagar och internationella åtaganden med perspektiv på mänskliga rättigheter och genus.

Kvinnors medverkan måste säkerställas redan i planeringsprocessen. Jämställdhetsintegrering kan ske med stöd av riktlinjerna i artiklarna 19 och 21 i den europeiska jämställdhetsdeklarationen.

3. Jämställdhetsintegrera planering av transporter.

Beakta kvinnor och mäns olika livsmönster när det gäller resvanor. Mäns ekonomiska och ekologiska fotavtryck måste minska.

Implementera ett nytt klimatsmart tänkande för att öka säkerhet och trygghet. Kvinnors och mäns olika sätt att transportera sig handlar om beteenden och inte enbart om byte av bränsle.

Inför nattstopp för bussar i samtliga kommuner i Sverige. Kvinnors rädsla för våld måste åtgärdas på olika sätt. I Kalmar har man t ex infört nattstopp, så att bussar kan stanna mellan hållplatserna och avstigning ske fram.

4. 50 % kvinnor på alla beslutsfattande nivåer

Bristen på medborgarinflytande vid planering, särskilt kvinnors medverkan, är en viktig demokratifråga. Eftersom ojämställdheten är inbyggd i samhällets planerings- och beslutsprocesser och forskning visar att kvinnors livsmönster och val i vardagen bidrar till miljöförbättringar och därmed påverkar klimatet positivt, måste kvinnors representation öka.

Vi uppmanar också kvinnor, som uppnår maktställning att inte glömma bort kvinnoperspektivet.

5. Tillämpa jämställd budgetering

För att boende och transporter ska kunna jämställdhetsintegreras och hänsyn tas till nya ekonomiska förutsättningar ska metoden jämställd budgetering tillämpas så att en rättvis och icke-diskriminerande fördelning av ekonomiska resurser uppnås.

De ekonomiska resurserna ska fördelas rättvist efter kvinnors och mäns behov. Forskning visar att män i större utsträckning än kvinnor bidrar till miljöförstörelse på många områden genom olika levnadsmönster, se t ex transporter ovan.

6. Involvera det civila samhället.

Ekonomiska och personella resurser ska avsättas för samordning av dialogmöten med det civila samhällets organisationer där även kvinnoorganisationer medverkar. Så kan ett fortgående tvärsektorielt utvecklingsarbete både nationellt och internationellt gällande boende, bomiljö och transporter med kvinnors medverkan ske. Detta är speciellt viktigt inför FN:s kommande konferens om boende Habitat III i oktober 2016.

7. Kommuner och landsting måste ges stöd till nytänkande

Särskilda satsningar för att genomföra hållbar jämställdhet avseende boende och transporter bör göras genom att ge Sveriges Kommuner uppdrag och resurser att stödja och utveckla verksamheter inom kommun- och landstingssektorn för att säkerställa lika villkor för invånarna. Boende och transporter måste svara mot kvinnors och mäns samt flickors och pojks livsvillkor och behov liksom till en hållbar utveckling för miljö och klimat.

8. Mer resurser till forskning och statistik behövs

Mer resurser till forskning behövs för att få en beskrivning av dagens realiteter beträffande boende liksom bättre tillgänglig statistik från Statistiska Centralbyrån. Mera fakta behövs för planering för framtida boende och för att kunna bidra till att tillgodose kvinnors livssituationer. Här krävs medborgardialog, underlag från forskare och bättre tillgänglig statistik. Så möjliggörs en bra dialog även med arkitekter och byggherrar.

Fakta

I samhället sker bostadsplanering utifrån patriarkala normer och en föreställning om den s.k. kärnfamiljen. Verkligheten är annorlunda.

Det råder sedan länge stor brist på hyresrätter bl. a genom den ekonomiska obalansen mellan de olika upplåtelseformerna - hyresrätt, bostadsrätt och äganderätt. Hyresrätten är skattemässigt missgynnad. De nuvarande skatte-och subventionsreglerna innebär t.ex. att det är 2000 kr/månad dyrare att bo i en nybyggd hyreslägenhet jämfört med att bo i ett nybyggt småhus med äganderätt. Se Rapport om skatter, Rådhusgruppen. Balanserade ekonomiska villkor, Fastighetsägarna, Hyresgästföreningen, SABO. Boverket.

Svensk bostadspolitik får stora negativa konsekvenser för många men framförallt för kvinnor. Kvinnor utsatt på många sätt så t.ex. visar statistik vid forskning på att det i 70 % av fallen är mannen som behåller

bostaden vid skilsmässa, Irene Molina, professor i Kulturgeografi, Uppsala Universitet. För kvinnor som tillfälligt måste bo på ett skyddat boende är det som regel omöjligt att få ett hyreskontrakt.

Många äldre kvinnor oroar sig för framtiden och söker nya lösningar för boende till rimliga priser och som kan ge trivsel och trygghet i åldrandet. Viktig är gemenskap, service oavsett kultur, boendeort och mat.

Varje kommun ska enligt lag planera bostadsförsörjningen för att skapa förutsättningar för alla att leva i goda bostäder. Riktlinjerna ska antas av kommunfullmäktiga under varje mandatperiod. Planerna är ofta okända för berörda medborgare.

Undersökningar visar att kvinnor gör fler kollektiva resor än män. Om män reser som kvinnor skulle bilanvändningen minska.

Fakta forts.

Färre olyckor skulle ske och miljön förbättras.

Det civila samhällets roll måste få en ökad betydelse hos myndigheter och politiker. Det finns en rad olika intresseorganisationer som har kunskaper och erfarenheter som är viktiga för samhällets utveckling.

Ojämställdheten är inbyggd i många av samhällets planerings- och beslutsprocesser.

Aktuell forskning och statistik behövs för att skapa ett samhälle som inte diskriminerar.

Projektet år 1

I juni 2014 startade Swe Q - Sveriges Quinnoråd ett tvåårigt projekt om hållbar utveckling, finansierat av Myndigheten för Ungdoms – och Civilsamhällsfrågor, MUCF.

Under första året (2014-2015) belystes frågan om boende och transporter ur ett kvinnoperspektiv. Arbetet resulterade i våra rekommendationer.

Information se också Facebook grupperna Boende respektive Transporter på kvinnors villkor samt Swe Q:s hemsida.

Projektet år 2

2016: Swe Q

- bjuder in till in till samverkan med Sveriges Kvinnolobby för att utveckla rekommendationerna.
- fortsätter kontakterna på utvalda orter: Göteborg, Stockholm och Uppsala samt kontakter i Malmö, Östhammar och Riga.
- samverkar med RIFFI – Riksförbundet Internationella Föreningar för Invandrarkvinnor och andra kvinnoorganisationer.
- tillsätter en referensgrupp som stöd för framtagande av studiematerial – ett verktyg som kan inspirera fler kvinnor att delta i beslutsprocesser på olika nivåer.

I projektet ingår informationsinsatser och lobbyaktiviteter med bl. a ansvariga ministrar.

Kontakter tas med svenska regeringen inför den regionala FN konferensen Habitat III i Prag i mars 2016 och inför FN:s globala konferens i Ecuador i oktober 2016.

En större konferens i Stockholm eller Uppsala arrangeras under hösten.

Swe Q
Sveriges Quinnoråd

National Council of Women in Sweden
Tankesmedja på kvinnors villkor

Kontaktuppgifter

Adress: Swe Q,

c/o Talvitie, Valhallavägen 148 F, 7 tr, 115 24 Stockholm
Solveig Roth-Johansson, ordförande, Stockholm, tfn 08-647 91 15
Kirsti Kolthoff, Österbybruk, projektledare; mobil 070-244 89 13

Hemsida: www.sveq.se/wp E-post: info@sveq.se